

Діло

Виходить що-дня ране крім понедіків.

РЕДАКЦІЯ

І АДМІНІСТРАЦІЯ:

Львів, Ринок 10., II. пр.

Комт. почт. ш.адн. 26.726.

Адреса тел.: „Діло—Львів“.

Число телефону 261.

Рукописи редакції не повертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:

місячно	270 К.
квартально	8—
піврічно	16—
річно	32—
у Львові (без доставки):	
місячно	240 К.
квартально	7—
піврічно	14—
річно	28—

За зміну адреси платять ся 50 с.

Ціна оголошень:

Строчка п'ятихвилина, довжиною 40, з надписом 60, в оповістях 80 с, в редакційній часті 1 К. Показується тільки в першій частині. Накладом строчка 1 К. Оголошення за окремими умовами.

Одні краєвиди платять ся у Львові 10 с. на провінції 15 с.

Видав: Видавнича Спілка „Діло“.

Начальний редактор: Д-р Василь Панейно.

Українські сироти і ц. к. правительственный комісар м. Львова. Парлямент чи сойм? — „К. В. К.“ і Україніці.

Ми вже доносили, який вислід мала інтервенція Українців м. Львова у ц. к. правительственного комісара м. Львова д-ра Талія Рутовського в справі опіки над українськими сиротами у Львові. На жаданя Українців ц. к. правительственный комісар відповів відмовно, хоч признав слушність їх аргументам, відповідаючи на їх увагу, що польські опікуни будуть виконувати українські діти в польській національній дусі: „Rozumie się“.

Наше донесення про сю інтервенцію переповідає з очеvidною втікою „Gazeta wieczorna“ (в 13. с. м.), немов би хотіла похвалити ся перед польською читаючою публікою, як хоробрі д-р Рутовський стоїть на сторожі польського характеру м. Львова. Не для моралізація, а тільки на те, щоб ніколи не забувало ся про дві міри наших сусідів, запитасмо, чи так писала би та сама „Gazeta wieczorna“, якби на інтервенцію про потребу польського виховання для польських сиріт дістала таку відповідь — не кажемо вже в Варшаві чи Познані, але хоч би навіть у Москві чи Петрограді або в Відні чи Берліні.

При тім „Gazeta wieczorna“ стараєть ся ще поіронізувати над українським домагансєм, на сміхаючи ся, скільки там тих українських сиріт може бути при трьох (!) процентах українського населення м. Львова. Про процент українського населення м. Львова не будемо полемізувати, бо самі Поляки добре знають, що є нас тут що найменше 25 проц. Що урядова статистика говорить інакше, пояснене свого знайдуть Поляки хоч би у недавнім відчиті проф. Ромера, який отверто признав, що та статистика кривдить Українців у користь Поляків.

За те що-до числа потребуючих опіки українських сиріт у Львові сконстатуємо, що самі польські дітя, які сею справою займають ся, признають, що є їх коло 60 проц. І се зовсім природно. Адже ті сироти рекрутують ся з бідніших і найбільшійших верств населення, а ті верстви у Львові — українські.

Отже більшій половині потребуючих опіки сиріт м. Львова ц. к. правительственный комісар м. Львова відмовляє питомого національного виховання ще додає: „Rozumie się“ — що вони будуть виховувані в чужім національній дусі.

Ся справа має свою політичну сторону. Як би п. д-р Рутовський дав таку відповідь навіть як вибраний президент м. Львова, то й тоді ясність такої відповіді мусіла би бути оспорена. Бо в австрійській державі кожний варіант має основним законом заповучене право національного розвитку.

В передовиці в ч. 56 а 9. с. м. обговорили ми домаганя „Сзас у“, щоб відокремлене Галичини перевести рівночасно з новим устроєм Чехії, та щоб поладжене польсько українського спору оставити відокремлений Галичині, себто Полякам, бо — мовляв — сей спір належить до компетенції сойму. При сій нагоді зазначили ми, що до політичних заяв „Сзас у“ треба прикладати особливу міру, бо є він органом групи, до якої належить презес польського кола Білінський і польський міністер без теки Бобжинський.

Подавши наші виводи, „Сзас“ (ч. 118 в 12. с. м.) з приводу нашої останньої уаги, „Сзас“ заперече, нібито він є органом Білінського і Бобжинського, і пише: „За виводи і погляди „Сзас-у“ не може бути відповідальний ані міністер для Галичини (позвеломо собі пригадати „Сзас-ови“, що на основі конституції такого міністра нема, є тільки польський „міністер без теки“) ані презес кола. Зовсім інші є підстави публичної відповідальности дневника, а інші політичних чинників“. Не розуміємо потреби сього застереження „Сзас-у“. Все таки остає правдою, що „Сзас“ є органом групи, до якої належать пп. Білінський і Бобжинський, а тим самим його погляди дають нам пізнати політичні тенденції згаданих польських політиків. Се ми і мали на цілі ствердити.

„Що-до самої річи — пише „Сзас“ далі — то Поляки все займали те становище, що не мішають ся до чесько німецького спору, а з другої сторони не допускають чужого впливу до управління польсько українських відносин. Звідси пливе принцип, що компетентним для поладження національної справи форум є сойм. При сім принципі мусимо обставати як відповідаючим природі річи“.

Що таке є польське становище, се для нікого не новина. В наших виводах ходило нам о що иншого. „Сзас“ писав про сю справу так, неначе на основі позитивного державного права компетенція в польсько українських спорах належить до галицького сойму. Так не є, і се власне мали ми на цілі ствердити. Сьому не перечить також „Сзас“. Отже повторяємо ще раз: Що инше позитивне державне право, а що инше політичні тенденції національних чи партійних груп. Погляда „Сзас-у“ стверджує тільки становище Поляків, а не становище позитивного державного права.

„Легкий спосіб“ дискусії в сій справі вибрала собі „Nowa Reforma“. Вишукує вона — вже справді годі дочислити ся, котрий раз! — „противорічності“ в наших політичних заявах і каже, що ми — признаючи єдино компетенцію держави — проголошуємо нову програму, яка противорічить проголошеній давнійше заяві, що нашу думку до порозуміння між Поляками й Українцями може дійти тільки тоді, коли Поляки признають Східну Галичину українським краєм і домагати-муть ся тут тільки прав національної меншости. В „ім тут противорічність, се вже тайна „дешевого полеміста“ з краківського демократичного органу. Ми домагаємо ся такого признання і наданя йому державно-правних форм від держави, як єдиного компетентного чинника установляти правно державні форми життя. Коли б таке признаня наступило за згодою Поляків, то се очеvidно було би ліпше для будущности обох народів, — і се висловляла наша заява з приводу писань польської преси про польсько українську угоду. Де ж тут противорічність? От соромав ся би

дневник, який позус на поважний орган, писати такі нісенітніці!

Коли ми вказали, що розпорядок нам, наказує староствам цілого краю впливати на населеня, щоб збирало складки на польський єпископський комітет (К. В. К.), з чого виходить, що складки українського населеня Східної Галичини йдуть на польські цілі, польська преса розписала ся про „rusk u wdziecszność“, зазначаючи, що К. В. К. заосмотрює совісно східні повіти, обділюючи Поляків і Українців, про що „знають тисячі маси Українців, які майже жите завдячують К. В. К.“

Яку правду містять ті польські твердження, про се дістаємо шільні рад листів з усіх сторін Східної Галичини. Ось пару примірів:

З Калуща пишуть нам: Всюди порозуміло староство з Калуща візваня, щоб робити збірки на цілі комітету під протекторатом краківського біскупа, і просто до староства сі збірки відсилати. Сей комітет підпомагає лиш Поляків, а в склепах, заложених за сі гроші, можуть лиш Поляки купувати. Українцями і за крейцар першо не продають.

Та сама історія в Станиславові, звідки нам доносять: В Станиславові в часі між попередньою і теперішньою інвазією, в рр. 1915/16. існувала товарова складниця К. В. К., з'організована фондами того комітету. Всякі предмети поживи продавала вона по цінах уміркованих, а в порівнанню з приватними торговцями зовсім дешевих. В тих тяжких часах також деякі Українці удали ся там за закупном. Жадному з них складниця товару не продала, завдяючи, що „składnica jest tylko dla rzym. katolików“.

Москвофільський „легіон“ в Росії.

Відень, 12. марта 1917.

Побіч легіонів польського, лотиського і чеського, котрі стоять в рядах російського війск, має в недалекій часі повстать ще й — москвофільський. В ради його мають бути по волі чи по неволі втягнені не тільки ті нечисленні москвофіли, котрі добровільно втікли з Галичини разом з уступаючими російськими арміями, а й ті нещасливі виселенці, котрих силою вигнали козаци з сіл і котрі під іменем „беженців“ коротають свою сумну долю по ріжних закутках Росії. Буде отже сей легіон плодом насильства і нужди в ще більшій мірі як плодом свідомої зради...

Під наг „Карпато рускій добровольческой отряд“ читаємо в „Кіевск-ій Мысли“ з 11. лютого с. р.:

„Повновласник „Русского Народного Собръта Прикарпатской Руси“ просить нас друкувати:

„Найвищий Головний Командант, йдучи на зустріч давнійшим просьбам „Русского Народного Собръта Прикарпатской Руси“ дозволив йому нині утворити окремий карпато рускій відділ добровольців. В цілі скоршого утвореня такого відділу „Русскій Народний Собрът Прикарпатской Руси“ постановив оголошити аступний запис карпато руских добровольців і звернути ся до земляків, які находять ся в Росії, — винувити свій національний обовязок і, хто тільки може, негайно записувати ся у добровольці, при чім заважає, що вступають до відділу можуть як утікачі, так і полонники родом із Карпатської Руси російської національности. Доводячи про се до відома карпато-русских утікачів і полонників, які находять ся у Київі і київській губернії, повідомляю, що вступний запис добровольців у Київі має місце у моїй канцелярії (Львівська вул., № 45) що дня, крім свят, від 10 до 12 і від 5—7 г. — підписаний: Повновласник „Русского Народного Собръта Прикарпатской Руси“ для приміщення карпато руских утікачів у г. Київі і в київській губ. — Ю. А. Яворський.“

Зіставлене рахунків КОМІТЕТУ РІЗДВЯНИХ ДАРУНКІВ для УСС. і Українців-жовнірів ц. і к. Армії.

Приходи :				Розходи :			
1.	Решта з великодних дарунків для УСС. за рік 1916		5511 83	1.	Книжки і молитовники : За закуплених 4175 шт. молитв. і 7561 книжок в: УПТ.	1773 33	
2.	Жертви : Чеками до УПТ. Прямо до Комітету	15963 85 3096 55	19060 40		п. Штайнбренера Кн. Тов а ім. Шевченка Тов-о „Просвіта“ оо. Василяни, Жовна	531 16 227 70 587 — 600 —	3719 19
				2.	Датки : Кіш УСС. на наші потреби Приют для УСС. у Львові Даток на „вечерю“ приюта у Львові в Марм. Сиготі	3000 — 1060 — 300 — 200 —	4500 —
				3.	Адміністрація : Чеки Анонси і секретарські видатки	140 — 145 85	285 85
				4.	Дарунки і розсилка : Видатки на дарунки у Львові, в Відні, Празі, Стернталю, Перемишлі, Стрию і др. (цукор, мука, тютюн, часописи)	1027 03	1027 03
				5.	Льонації : Кн. вкл. Тов а „Дністер“ у Львові, завінкульована на „Союз Українок“ у Львові, на повсенні тривкі потреби УСС.		10000 —
				6.	Решту передано новому святочному комітету	5040 16	24372 23
			24372 23			24372 23	

Касирка:
Александра Голубцева

Секретарка:
Налина Величківна

Голова:
Евгенія Макарушнова

НЕКРОЛЬОГІЯ.

ПОДЯКА.

Дня 7 го марта 1917 переніс ся до вічності наш син Роман Малиновський в 21 році свого життя по короткій та тяжкій слабості в військовім шпиталі в Золочеві. Дня 8. марта відбув ся похорон на кладовище в Золочеві.

Почуваю ся до обовязку зложити сердечну подяку за ласкаву участь в похороні: Вс. п. о. декану Антонови Яновичеві зі Струтина, Вар. оо. совітникам і катехитам в Золочеві. Белкотови, Кравчукови, Букови і Хмилевському.

Рівнож дякую Вар. о. Стефанови Гевеси, ц і к. полевоу куратови за уділеня предсмертних найсв. Тайн і за його участь в похороні.

Рівнож дякую Ва. о. Луці Несторови, парохови з Ремізовець і його Ваов. жені Олені за оказане нам щире сердечне співчутя і віраду, як і Вп. пані Анні Суханській місцевої учительці. Також дякую і моім парохіанам, що прибули, мимо дальшої дороги, аби тям оказати свою вдячність і любов за труди Помершого для їх добра.

Перед смертю покійний Роман зложив жертву 20 кор. на „Інвалідів Укр. Січ. Стрільців“ (котрі пересилаю до Св. Редакції „Діло“).

Прийміть Ви Всі, згадані, від нас засмучених вдячне, та щире „Спасибі“.

Іван, Валерія з Перфецьких Малиновські, в Жукові з родиною.

РУСЬКА ШАДНИЦЯ

в ПЕРЕМІШЛІ
вулиця Косцюшка ч. 2.

Приняла і виключу щодня вкладки щоденно згодинах урядових. Вкладки опродестовує за 4% починаючи аж від слідуєчого дня по дня віджези аж до послідного дня перед дня відобраза.

ВКЛАДКИ „Руської Шадниці“ а саме вкладки особисто в касі товариства, поточною переказами, грошевими листами, чеками поштової Шадниці, на Дирекції Шадниці на мадяна безплатно достарками, і в філіях банку австро-угорського в рахунок „Руської Шадниці“.

Уділеня повнчок: а) (поточних платиць) з річними акорталіційними ратами на протязі літ 10—25 після вибору повнчочого; б) на льонбарі ефектів, з на есконт векселі. Справа повнчок завжди можлива скоро.

Посередничать у виводуванню повнчок в Гал. Военні Заведення кредитови в Кракові.

Всіхх інформації і друзів уділеня казначаря „Руської Шадниці“ ул. Косцюшка, Народній Діло, пов. щоденно безкорисно в годинах урядових літ 9—1 год. кромі неділі і українських свят.

Після § 14. уставу „Руської Шадниці“, затверженого через ц. к. міністерство внутрішніх справ вкладки в товаристві „Руської Шадниці“ в Перемишлі надають ся до льонці публічних, фондальних і т. п. квіталь, але отже „Руської Шадниці“ публічну обслуху. Ш. 22-7

УКРАЇНСЬКИЙ ГОТЕЛЬ

„Народної Гостинниці“

створившии зресторнованого в обмеженою поручок у **Львові** вул. Костюшка ч. 1.

Станді електричного трамвая. — Трамвай **С. Д.**
Ціни номінал від **К 2 — висше.**

Товариство приймає нових членів що найменше в одній уділом в квоті **К 20** і гроші на книжочки вкладков на **2%**.

Дуже важне!

Хто хоче без учителя научити ся по німецьки, хай ознають собі сейчас українсько-німецький

САМОУЧОК

укладу **О. СОЛТИСА** (3-є виданя). Ціна 1 К 40 сот в поштовою оплатою 1 К 60 сот. (10 штук 13 К 80 сот. 25 шт. 30 К 80 сот. вже оплачено). Вислає ся лише за готівку. Замокчем і гроші оршу присилати на адресу:

А. ОКПІШ, Львів, вул. Кадетська ч. 4.

Увага! Сей Самоучок уложений після випробованого вже способу научаня! Важне і для учителя удалятих початків німецької мови, як також учителям брато-вдаючи ся до наступних ісація. 70 25-31

Цілий світ перейдеш

як умієш по німецьки говорити.

З книжки, яку видало Товариство „Просвіта“ п. з.

Підручник до науки німецької мови

зладив **Ю. Рудницький**, можна легко учити ся говорити по німецьки.

Підручник сей надає ся так для початкуючих як і для тьх, що вже учили ся або вже уміють де що по німецьки або хочуть учити других. У підручнику подано самі практичні лекції, так що вивчивши їх можна вже порозумівати ся з Німцями у найоченніших справах.

В лекціях говорить ся про такі річи: сільське обійсте, рідня, село, місто, барви, сільська хата, мешкане в місті, на торзі (про мясо, ярини, землеплоди), господарські будинки і річи, їзду возом, їзду залізницею, закупна в склепі, гостина, ведене господарки, (зима, весна, літо, осінь), побут у Відні, між ремісниками, при війску і т. п. Книжка обіймає 239 сторін друку. Подані візрі граматики і до кожної лекції словарець. Один прим. коштів 3 К 50 сот. брощ., а оправдений в полотно з витисками 6 К 50 сот. На поштовою пересилку треба долучити 65 сот.

Вислає тільки за готівку:

Канцелярія Товариства „Просвіта“
Львів, ринок ч. 10.

V. C

4-7

Робітня сунонь дамських і конференції П. Семківчак, Віжорвача ч. 7, виконує і суниї вслякого рода в цінах вередськых.